

Nr 490

Av herrar **Wahlund** och **Eliasson** i Sundborn, *angående utlands-svenskarnas rösträtt.*

Enligt riksdagsordningen § 16 skall rösträtt tillkomma varje svensk medborgare som är myndig. Medborgarens bosättning utomlands kan enligt grundlagen inte anses utgöra skäl till förlust av rösträtten. I praktiken har bestämmelserna om att röstlängden skall upprättas efter mantalslängden medfört att utomlands bosatta svenska medborgare i allmänhet berövats möjligheten att delta i svenska allmänna val. Endast vissa yrkeskategorier bland utlandssvenskarna, diplomater och andra statstjänstemän, sjömän som är inskrivna på svenskt sjömanshus, präster och missionärer, har i särskild ordning beretts möjlighet att rösta.

Riksdagen beslutade 1967 om vissa ändringar i vallagstiftningen i syfte att bereda utlandssvenskar ökade möjligheter att delta i andrakammarval och folkomröstningar i Sverige. Enligt de nya bestämmelserna skall svensk medborgare, som flyttat utomlands och upphört att vara mantalsskriven i Sverige, efter ansökan upptas i röstlängd och därmed få möjlighet att delta i val, om han uppfyller de villkor som riksdagsordningen föreskriver för rösträtt och har varit kyrkobokförd i Sverige någon gång under de fem kalenderåren närmast före det år då röstlängden upprättas. Sitt svenska medborgarskap skall sökande styrka genom intyg om innehav av giltigt svenskt pass. Utlandssvenskarna skall tas upp i särskilda röstlängder, som upprättats av centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden.

De nya bestämmelserna tillämpades vid 1968 års andrakammarval. Den dåliga informationen och det besvärliga ansökningsförfarandet för att bli upptagen i den särskilda röstlängden torde ha varit de främsta orsakerna till det ringa valdeltagandet bland utlandssvenskarna. Inför 1970 års val bör därför en upplysningskampanj startas bland svenskar som är bosatta utomlands.

De möjligheter att utöva rösträtten som 1967 års reform ger utlandssvenskar skall naturligtvis betraktas som ett väsentligt framsteg. Den godtyckligt valda femårsgränsen ställer emellertid fortfarande många utlandssvenskar utan möjlighet att delta i svenska riksdagsmannaval. Med utvecklingen av våra internationella förbindelser har det blivit allt vanligare att svenska medborgare vistas utomlands som anställda i svenska företag eller som tjänstemän i internationella organisationer. Sådana uppdrag, vilka som regel utföres i nära anknytning till olika verksamheter i hemlandet, avser

mycket ofta längre tid än fem år. Dessa svenska medborgare, som sålunda under en längre tid har att företräda och tillvarata svenska intressen i utlandet eller att delta i internationellt arbete, bör med samma rätt som t. ex. diplomater kunna kräva möjligheter att utöva sin enligt grundlagen givna rösträtt.

Slutsatsen härav är sålunda att ifrågavarande femårsgräns bör slopas. Som villkor för att utomlands bosatt svensk medborgare, som i övrigt uppfyller bestämmelserna för rösträtt, skall få utöva rösträtten bör i avsedda fall endast gälla att vederbörande någon gång varit kyrkobokförd i Sverige. En sådan utformning behöver inte befaras medföra risk för missbruk. Innehav av giltigt svenskt pass bör ha samma bevisvärde efter femårsperioden som under densamma.

Med stöd av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att utomlands bosatta svenska medborgare, som är myndiga och innehar giltigt svenskt pass, må äga möjlighet att delta i andrakammarval och folkomröstningar i Sverige, därest de någon gång har varit här kyrkobokförda, samt

att konstitutionsutskottet måtte utarbeta förslag till här-
för erforderlig ändring av lagen om val till riksdagen.

Stockholm den 28 januari 1969

S. G. W. Wahlund (cp)

Lars Eliasson (cp)

i Sundborn

Nr 491

Av herr Björck i Nässjö m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts
framställning om anslag till Utvecklingsbistånd:
Fältverksamhet.

(Lika lydande med motion nr 436 i Första kammaren)

Förhållandena i u-länderna har i ökad omfattning engagerat allt flera svenska ungdomar. Detta har tagit sig uttryck i bildandet av arbetsgrupper, studiecirklar och föreningar. Inom en del av dessa har ett betydande antal ungdomar ingående studerat olika problem, som är förknippade med u-ländernas situation och utvecklingsmöjligheter.

Intresset för u-länderna visar sig också i att efterfrågan på information i u-landsfrågor hos den statliga biståndsmyndigheten, SIDA, har ökat kraf-